

den nuværende Valgkredsordning, og vil man bidrage sit til, at der kan komme en Realitetsforhandling i Gang derom, har det hele Tiden — *hele Tiden* — „været min Opfattelse, at naar man er klar over, at man ikke vil købe Forholdstalsvalg til Folketinget ved Afskaffelse eller Revolutionering af Landstinget, maatte man paa den anden Side subsidiært være villig til at muliggøre en Realitetsforhandling om en ny Valgkredsordning paa et andet Grundlag med den nuværende Valgmaade“. Det falder sammen med min Stilling i Udvalget og med, hvad jeg her har sagt, og jeg tror, at det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds vil faa at se, at det bliver den Vej, vi skulle ud, hvis der overhovedet skal komme en Valgkredsreform ad fredelig Vej.

Borgbjerg: Dermed har jeg naaet, hvad jeg vilde. Jeg har faaet konstateret, at det ærede Medlem fra Kerteminde (A. P. Andersen) er gaaet mod Højres Program. Dette kræver nemlig et af to, enten Grundlovsændring og da Forholdstalsvalg eller midlertidig Omlægning af Kredsene. Der foreligger nu en Mulighed for at komme frem ad begge disse Veje, som Højres Program kræver, nemlig en Grundlovsændring med Forholdstalsvalg til Folketinget og samtidig en Forandring af Landstingets Sammensætning og en midlertidig Omlægning af Valgkredsene. Men det ærede Medlem fra Kerteminde er, sikkert for at spænde Ben for at komme frem ad disse Veje, gaaet en tredje Vej, der er i Modsætning til Højres Program, nemlig en Grundlovsændring med Bevarelse af 114 Enkeltmandskredse og endda med udtrykkelig Fastslaaen af, at disse skulle være ulige store. Andet har jeg ikke ønsket at faa konstateret, og det er nu konstateret.

Ordføreren (N. Neergaard): Jeg skal blot til det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) sige, at den Sammenligning, han drog mellem de 6 Millioner Kr., som bleve strøgne paa Finanslovsforslaget i Aar, og det, som Regeringen eventuelt efter hans Mening vilde kunne undgaa at opføre paa næste Finanslovsforslag, halter i allerhøjeste Grad. Thi det, der blev strøget, var netop saadanne Bevillinger, som Lovene ikke absolut bød skulde opføres paa det kommende Aars Finanslov. Det, her er Tale om, er, hvad der vil ske med de Bevillinger, om hvilke Lovene have bestemte Paabud. Den Sammenligning halter altsaa.

Det ærede Medlem ønskede en yderligere Udtalelse af mig om min Stilling til Forholdstalsvalg og sagde, at det var ikke nok, at jeg vilde overveje det. Naa ja, jeg troede, at naar man sagde, man vilde overveje en Sag, betød det i det politiske Forhandlingssprog, at man da ogsaa under visse Betingelser kunde antages at være villig til at gaa ind paa den. Det ærede Medlem vil vel heller ikke betingelsesløst erklære sig villig til at gaa ind paa en hvilken som helst Form for en Kombination mellem Forholdstalsvalg og Valg i Enkeltmandskredse, paa en hvilken som helst Form for en Omdannelse af Landstinget med Udelukkelse af privilegeret Valgret. Jeg ønsker i alt Fald at se begge Dele. Men naar jeg har brugt det Udtryk, jeg har brugt, betyder det selvfølgelig, at hvis jeg finder de Betingelser, der bydes fra anden Side, acceptable, vil jeg under de nævnte Forudsætninger kunne gaa ind paa Forholdstalsvalg kombineret med Valg i Enkeltmandskredse.

Det ærede Medlem bebrejdede mig, at jeg havde reduceret Højres Indrømmelser til ingen Ting. Det har jeg ikke. Hvis det ærede Medlem vil gennemlæse mine Udtalelser første Gang, jeg havde Ordet i denne Sag, vil han se, at jeg netop henpegede paa Højres Udtalelser som Bevis paa, at Forhandlingen ingenlunde behøvede at være haabløs. Naar vi gik den Vej, jeg ansaa for den praktiske og forstandige, var der, udtalte jeg, megen Mulighed for, at det kunde føre til et Resultat, da Højre syntes ingenlunde principielt uvilligt til at forhandle om en væsentlig Ændring i Landstingets Sammensætning. Men jeg maa baade til det ærede Medlem og til det ærede Medlem fra Holbæk (Rode) sige, at de maa ikke glemme, hvad der er min Grundbetragtning. Det er netop den, som er udførlig udviklet baade i Betænkningen og i min første Udtalelse her, at de politiske Forhold ligge ikke saadan, at vi i Øjeblikket have tilstrækkelig Magt til at gennemføre en Grundlovsændring. Regeringen, og jeg kan tilføje Folketinget, staar ikke stærkt og kraftigt nok for Tiden, af de af mig mange Gange anførte Grunde, til, at det er praktisk nu at føre dette store Spørgsmaal frem paa den Maade, som Regeringen og dens Parti ønsker det. Og naar det er rigtigt — og det er det ifølge min Betragtning —, ligger der ogsaa deri, at vi, der ønske en Forfatningsændring i den af os angivne Retning og Aand, kunne ikke være med til at rejse Spørgsmaalet nu. Thi ved at rejse